EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJA (ES) 2022/1710

(2022. gada 4. maijs)

ar konstatējumiem, kas ir neatņemama daļa no lēmuma par Eiropas Savienības 2020. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, IX iedaļa – Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

EIROPAS PARLAMENTS,

— ņemot vērā lēmumu par Eiropas Savienības 2020. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, IX iedaļa – Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs,

— ņemot vērā Reglamenta 100. pantu un V pielikumu,

— ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A9-0086/2022),

A. tā kā, ņemot vērā budžeta izpildes apstiprinājuma procedūru, budžeta izpildes apstiprinātājiestāde vēlas uzsvērt ārkārtīgo nozīmi, kāda ir Savienības iestāžu demokrātiskās leģitimitātes turpmākai stiprināšanai, uzlabojot pārredzamību un pārskatatbildību un īstenojot dzīvē uz sniegumu balstītu budžeta izstrādes koncepciju un cilvēkresursu labu pārvaldību;

B. tā kā datu aizsardzība ir uzskatāma par pamattiesībām, kuras aizsargā Eiropas tiesību akti un kas nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8. pantā;

C. tā kā Līguma par Eiropas Savienības darbību 16. pantā ir noteikts, ka neatkarīga iestāde kontrolē, kā tiek ievēroti noteikumi par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz viņu personas datu apstrādi;

D. tā kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1725 ([1]) ir paredzēts izveidot šādu neatkarīgu iestādi – Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju (Uzraudzītājs) –, kas atbild par tiesību uz datu aizsardzību un privātumu aizsardzību un garantēšanu un kuras uzdevums ir nodrošināt, lai Savienības iestādes un struktūras, biroji un aģentūras ievērotu stingru datu aizsardzības kultūru;

E. tā kā Uzraudzītājs savas funkcijas veic ciešā sadarbībā ar citām datu aizsardzības iestādēm, kas ir uzskatāmas par daļu no Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas (EDAK), un kalpo sabiedrības interesēm, vadoties pēc objektivitātes, integritātes, pārredzamības un pragmatisma principiem;

F. tā kā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs deleģē kredītrīkotāja pilnvaras direktoram saskaņā ar hartu, kurā ir izklāstīti uzraudzītāja uzdevumi un pienākumi attiecībā uz tā budžetu un pārvaldību un kas ir minēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ([2]) 72. panta 2. punktā, savukārt Uzraudzītāja grāmatveža funkcijas veic Komisijas grāmatvedis saskaņā ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja 2017. gada 1. marta Lēmumu;

G. tā kā Covid-19 pandēmijas dēļ Uzraudzītājam, lai turpinātu pildīt savu uzdevumu, bija jāpārskata un jāpielāgo sava iekšējā darbība un darba metodes,

1. ar gandarījumu konstatē, ka Revīzijas palāta nav konstatējusi nozīmīgus trūkumus attiecībā uz revidētajiem Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja (turpmāk tekstā – Uzraudzītājs) cilvēkresursu un iepirkuma tematiem;

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

2. uzsver, ka Revīzijas palāta, pamatojoties uz savu revīziju, secināja, ka iestāžu, tostarp Uzraudzītāja, administratīvajiem izdevumiem paredzētajos maksājumos 2020. finanšu gadā kopumā būtisku kļūdu nav; atzinīgi vērtē to, ka Revīzijas palāta nav konstatējusi nekādas īpašas darījumu pareizības problēmas;

3. ir informēts, ka Revīzijas palātas gada pārskata 9. nodaļā "Administrācija" ir aplūkoti izdevumi, kas ir paredzēti cilvēkresursiem, ēkām, iekārtām, enerģijai, komunikācijai un informācijas tehnoloģijām, un ka Revīzijas palāta ir norādījusi, ka šie izdevumi ir zema riska izdevumi;

Budžeta un finanšu pārvaldība

4. konstatē, ka 2020. gadā Uzraudzītājam tika piešķirts budžets 19 476 998 EUR apmērā, kas ir par 16,3 % lielāks nekā 2019. gada budžets 16 638 572 EUR apmērā; saprot, ka kopējais budžeta palielinājums galvenokārt bija saistīts ar jaunajiem uzdevumiem, kas ir izklāstīti Regulā (ES) 2018/1725 (dēvēta arī par "VDAR attiecībā uz ES iestādēm"), un ar jaunajiem uzraudzības pienākumiem saistībā ar cita starpā tādām tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbības aģentūrām kā *EPPO* un *Eurojust*; secina, ka citi elementi, kas veicināja palielinājumu, bija tā Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas (EDAK) sekretariāta konsolidācija, kura darbību vada Uzraudzītājs, Uzraudzītāja stratēģija 2020.–2024. gadam, kas ir saistīta ar jaunajām pilnvarām, un pagaidu pabalsti, kas ir paredzēti iepriekšējā Uzraudzītāja pilnvaru termiņa beigām;

5. konstatē, ka Covid-19 pandēmija ir negatīvi ietekmējusi budžeta izpildi (73 % 2020. gadā salīdzinājumā ar 91,97 % 2019. gadā); secina, ka šī ietekme ir īpaši liela uz komandējumu un apmācību budžetiem (izpilde mazāk nekā 17 % apmērā) un uz sanāksmju organizēšanu, ieskaitot ekspertu atalgojumu un ēdināšanu (izpilde mazāk nekā 15 % apmērā); konstatē, ka rezultātā gūtie ietaupījumi ir 2 183 000 EUR, kas veido 11 % no kopējā budžeta līdzekļu izlietojuma;

6. konstatē, ka papildus tam Covid-19 pandēmija netiešā veidā ietekmēja citas budžeta daļas, kuras nevar precīzi izteikt skaitļos, piemēram, algu budžeta pozīciju, kuru negatīvi ietekmēja 2020. gadam paredzētās darbā pieņemšanas aizkavēšanās, un ēku budžetu pozīciju, kuru ietekmēja pilnīgas ievākšanās tādā ēkā kavēšanās, kas joprojām ir aizņemta kopīgi ar Eiropas Ombudu;

7. secina, ka sakarā ar Uzraudzītāja darbinieku skaita pieaugumu 2019. gadā budžeta pozīcijas, kas ir paredzētas ierēdņu un līgumdarbinieku algām, ir palielinājušās par 22 %; saprot, ka, tā kā lielu daļu no kopējā budžeta veido ar cilvēkresursiem saistītās izmaksas, kavēšanās darbā pieņemšanas procedūru izpildē (kas arī ir pandēmijas sekas) ir negatīvi ietekmējusi budžeta izpildi kopumā;

8. konstatē, ka Uzraudzītāja ieguldījumi digitālās pārkārtošanās procesā vismaz daļēji kompensēja zemo budžeta izpildes līmeni, jo ar IT saistītās pozīcijas Uzraudzītāja un EDAK budžetā pārsniedza sākotnējo piešķīrumu (109 %); secina, ka budžeta apropriācijas no komandējumiem, braucieniem, rakstiskajai un mutiskajai tulkošanai paredzētajām pozīcijām ir pārvietotas, lai finansētu citas personāla izmaksas un informācijas tehnoloģiju aprīkojumu un pakalpojumus;

9. konstatē, ka Uzraudzītājs 2020. gadā uzsāka 36 iepirkuma procedūras, no kurām tikai viena bija atklāta procedūra un pārējās bija sarunu procedūras, ieskaitot piecas procedūras bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas; atzīst iepirkuma problēmas, ar kurām saskaras Uzraudzītājs, un to, ka iestādes mazā izmēra dēļ Uzraudzītājs piedalās kopīgās iepirkuma procedūrās, jo tās ir finansiāli lietderīgākas, vienlaikus viņam bija jāpiemēro visstingrākie datu aizsardzības standarti attiecībā uz šādu procedūru priekšmetu, kas, iespējams, arī ir veicinājis budžeta zemo izpildi 2020. gadā;

10. atzinīgi vērtē Uzraudzītāja pastāvīgos centienus kļūt par iestādi, kas neizmanto papīru, tostarp to, ka 2020. gadā tika turpinātas bezpapīra intervijas, nodomu 2021. gadā automatizēt novērtējuma, probācijas un novērtējuma ziņojumus, ieviešot jaunus moduļus cilvēkresursu saskarnē, un to, ka 2020. gadā tika īstenotas bezpapīra finanšu sistēmas attiecībā uz maksājumu apstrādi, budžeta pārvaldību un iepirkumu;

Iekšējā pārvaldība, sniegums, iekšējā kontrole

11. izsaka līdzjūtību sakarā ar uzraudzītāja *Giovanni Buttarelli* aiziešanu mūžībā 2019. gada augustā; pieņem zināšanai, ka *Wojciech Wiewiorowski* amatā stājās 2019. gada decembrī uz piecu gadu pilnvaru termiņu; piekrīt, ka tas, ka *Wojciech Wiewiorowski* ir strādājis par Uzraudzītāja palīgu un tādējādi labi pārzina iestādi, palīdzēja mazināt amata pārņemšanas radītās problēmas;

12. atzinīgi vērtē *ERCEA* (Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra) izstrādātā jaunā pārvaldības instrumenta *Bluebell* pieņemšanu – tas ļauj labāk prognozēt un uzraudzīt budžeta pozīciju faktisko izpildi, pamatojoties uz izpildes struktūrvienību augšupielādētajiem datiem, tādējādi ievērojami samazinot manuālas iejaukšanās gadījumu skaitu un padarot datus uzticamākus;

13. atzinīgi vērtē to, ka 2020. gadā darba procesi tika pielāgoti jaunajai situācijai – Covid-19 pandēmijai – un visas dokumentu parakstīšanas un procedūras tika digitalizētas, kā rezultātā administratīvie procesi kļuva efektīvāki un ātrāki; saprot, ka Uzraudzītājam nācās atlikt revīzijas uz vietas, jo sensitīvu datu pārvaldības noteikumi neļāva tās veikt attālināti;

14. konstatē, ka klātienes sanāksmes tika aizstātas ar tiešsaistes sanāksmēm, kas izmaksā lētāk un ir mazāk laikietilpīgas; secina, ka klātienē notiekošo sanāksmju aizstāšana lielākā mērā skāra EDAK sanāksmes, kas iepriekš notika katru mēnesi vai katru otro mēnesi, radot lielus ceļa izdevumus un mutiskās tulkošanas izmaksas, un kas tika aizstātas ar virtuālām sanāksmēm katru otro nedēļu;

15. atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs 2020. gada jūnijā nāca klajā ar stratēģiju 2020.–2024. gadam "Drošākas digitālās nākotnes veidošana: jauna stratēģija jaunai desmitgadei", kas ir vērsta uz trim pīlāriem – tālredzību, rīcību un solidaritāti –, lai risinātu digitālās problēmas nolūkā veidot drošāku, taisnīgāku un ilgtspējīgāku nākotni; atzīmē, ka Uzraudzītājs ir izstrādājis astoņus precīzus galvenos darbības rādītājus (*Key Performance Indicators – KPI*), lai uzraudzītu stratēģijas īstenošanu; norāda, ka piecos no astoņiem *KPI* noteiktie mērķi 2020. gadā ir sasniegti vai pārsniegti, jo īpaši attiecībā uz starptautiskā līmenī izskatīto lietu skaitu (42 lietas salīdzinājumā ar mērķi izskatīt 10 lietas) un pēc apspriešanās sniegto atzinumu/piezīmju skaitu (pieci atzinumi un 12 oficiālas piezīmes salīdzinājumā ar mērķi sniegt 10 atzinumi/piezīmes); uzsver, ka minētie *KPI* liecina par Uzraudzītāja neatsveramo lomu Savienības reakcijā uz Covid-19 pandēmiju, jo viņš nodrošina pamattiesību uz datu aizsardzību un privātumu ievērošanu;

16. konstatē, ka, lai veiktu savu darījumu *ex ante* kontroli gan attiecībā uz operatīvajiem, gan finanšu aspektiem, Uzraudzītājs ir integrējis atjauninātos kontrolsarakstus jaunajā elektroniskajā darbplūsmas sistēmā *Speedwell*, kas ir savienota ar grāmatvedības sistēmu un atvieglo maksājumu un saistību izpildes pamatkontroli;

17. konstatē, ka 2019. gada beigās veiktās iekšējās reorganizācijas dēļ iepriekšējais *ex post* verificētājs tika iekļauts finanšu vienībā un tādējādi, lai izvairītos no pašpārbaudes riska, nevarēja veikt *ex post* kontroli; saprot, ka nelielai iestādei, neraugoties uz to, ka tā ir izsludinājusi uzaicinājumu izteikt ieinteresētību, ir grūti atrast aizstājēju, kas pilnībā izprastu finanšu jomā spēkā esošo tiesisko regulējumu; mudina Uzraudzītāju noskaidrot iespēju un īstenot vispiemērotāko no alternatīvām, kas jau ir minētas viņa gada pārskatā;

18. konstatē, ka Komisijas Iekšējās revīzijas dienests (*IAS*) ir veicis to Uzraudzītāja darbību revīziju, kuras viņš īsteno Eiropola uzraudzības laikā, lai, īstenojot uzraudzības darbības, kas attiecas uz Eiropolu, novērtētu iekšējās kontroles sistēmas atbilstību un efektivitāti; atzinīgi vērtē to, ka revidenti ir atzinuši Uzraudzītāja pastāvīgos centienus uzlabot Eiropola uzraudzības pārvaldības kārtību un iekšējās kontroles sistēmas, kas attiecas uz Eiropola uzraudzību; ir informēts, ka galīgais revīzijas ziņojums tika izdots septembrī – uzreiz pēc tam, kad Uzraudzītājs *IAS* iesniedza rīcības plānu, kurā ir ietverti visi *IAS* ieteikumi, kurus *IAS* uzskatīja par piemērotiem no konstatēto risku mazināšanas viedokļa; norāda, ka šādi riski galvenokārt bija saistīti ar nepilnībām Uzraudzītāja ieteikumu izpildes jomā un izrietēja no sensitīvas neklasificētas un klasificētas informācijas apstrādes, izmantojot IT sistēmas;

Cilvēkresursi, vienlīdzība un personāla labklājība

19. konstatē, ka 2020. gadā Uzraudzītājs kopumā nodarbināja 113 darbiniekus salīdzinājumā ar 96 darbiniekiem 2019. gadā; uzsver, ka budžeta lēmējinstitūcijas 2020. gadā piešķīra divdesmit jaunas amata vietas, lai nodrošinātu, ka tiek pildīti papildu pienākumi, kas izriet no Regulas (ES) 2018/1725, veikti jauni uzraudzības uzdevumi attiecībā uz tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbības aģentūrām, kā arī jauni pienākumi pēc tās EDAK konsolidācijas, kurai Uzraudzītājs nodrošina neatkarīgu sekretariātu;

20. konstatē ļoti zemo aizņemto amata vietu līmeni štatu sarakstā – 86,90 %; saprot, ka Uzraudzītājs izmantoja 2018. gada konkursa rezultātā izveidoto 33 datu aizsardzības ekspertu rezerves sarakstu un pieņēma darbā arī līgumdarbiniekus, lai apmierinātu konkrētas vajadzības vai aizpildītu amata vietas, kas uz laiku bija brīvas darbinieku ilgstošas prombūtnes dēļ; konstatē problēmas, ar kurām saskaras Savienības iestādes, piesaistot ekspertus konkrētās jomās, cita starpā ierobežotās konkurētspējas un algu pievilcības dēļ; uzsver, ka Uzraudzītājam, piemēram, ir grūti ar *EPSO* starpniecību pieņemt darbā augsti specializētus datu aizsardzības darbiniekus, un saprot, ka ir jāorganizē īpaši konkursi, lai izmantotu līgumdarbinieku iegūtās zināšanas un pieredzi; mudina Uzraudzītāju darbā pieņemšanas procedūrās arī turpmāk īstenot paraugpraksi, ko ir apstiprinājušas citas iestādes, jo īpaši, izmantojot attālinātās intervijas un tiešsaistes testus;

21. konstatē labvēlīgu personāla kopumā ģeogrāfiskās pārstāvības maiņu, ņemot vērā iestādes lielumu, – 2020. gadā tajā bija pārstāvētas 20 dalībvalstis; atzinīgi vērtē triju valstspiederību noteikuma ieviešanu atšķirībā no 2019. gada un konstatē, ka ir samazinājies nesamērīgi lielais Beļģijas valstspiederīgo ieņemto amata vietu īpatsvars (no 27 % līdz 23 %); konstatē, ka vidējās un augstākās vadības amata vietās ģeogrāfiskās pārstāvības aina nav mainījusies; saprot, ka vajadzība pēc specializētiem profiliem, ar kuru palīdzību tiek pildītas Uzraudzītāja pilnvaras, var ierobežot atlases komisijas, tām apsverot ģeogrāfisko aspektu, un mudina Uzraudzītāju noskaidrot tādu turpmāku pasākumu veikšanas lietderību, ar kuriem nodrošina līdzsvarotāku pārstāvību;

22. aicina Uzraudzītāju turpināt pievērst uzmanību jautājumiem, kas ir saistīti ar dzimumu līdzsvaru, vienlīdzīgām iespējām un ģeogrāfisko pārstāvību, jo īpaši atlases procedūru laikā; ierosina Uzraudzītājam apsvērt iespēju nodrošināt obligātu apmācību par neapzinātiem ar dzimumu saistītiem aizspriedumiem un vienlīdzīgu iespēju politikas īstenošanu atlases komisiju vadītājiem un locekļiem;

23. konstatē, ka gan 2019. gadā, gan 2020. gadā dzimumu līdzsvars darbinieku vidū ir bijis nemainīgs – aptuveni 58 % darbinieku bija sievietes un 42 % – vīrieši; konstatē, ka vidējā līmeņa vadības līmenī rādītāji saglabājas tādi paši kā 2019. gadā, proti, 75 % sieviešu un 25 % vīriešu; konstatē, ka, tāpat kā 2019. gadā, abus augstākā līmeņa vadītāju amatus ieņem vīrieši; atzinīgi vērtē to, ka stratēģijā 2020.–2024. gadam ir iekļauta apņemšanās līdzsvarot dzimumu pārstāvību, tādējādi atbalstot 2017. gadā apstiprinātās Vienlīdzīgu iespēju stratēģijas īstenošanu;

24. konstatē, ka Uzraudzītājs piedāvā vairākus darba organizācijas risinājumus un ka visi darbinieki, izņemot vadošo darbinieku piemaksas saņēmējus, var izmantot elastīga darba laika iespēju; secina, ka pirms Covid-19 pandēmijas sievietes lielākoties izmantoja elastīga darba laika iespēju, proti, tāldarba režīmu (61,6 % 2019. gadā un 67,5 % 2020. gadā), nepilna laika darba režīmu (89 % 2019. gadā un 87,5 % 2020. gadā), bērna kopšanas atvaļinājumu (87 % 2019. gadā un 90 % 2020. gadā) un summēto darba laiku (100 % gan 2019. gadā, gan 2020. gadā); uzsver, ka šo iespēju izmantotāju vidū pastāv nesamērīgi liela nelīdzsvarotība, un tādēļ aicina Uzraudzītāju intensīvāk informēt par šādu risinājumu dzīvotspēju un priekšrocībām, proti, organizēt jaunpienācējiem paredzētus obligātus informatīvos pasākumus, un nodrošināt, ka pieejamo darba organizācijas veidu izmantošana nekādā veidā nekaitē darbinieku karjeras virzībai;

25. konstatē, ka pēc Covid-19 pandēmijas sākuma Uzraudzītājs 2020. gada 12. martā pieņēma lēmumu par tāldarbu kā vispārējo darba režīmu un 2020. gada 19. martā – lēmumu par tāldarba pagarināšanu līdz 2020. gada 13. aprīlim; uzsver, ka tāldarbs tika intensīvi izmantots kā elastīguma nodrošināšanas instruments, ar ko garantē darbības nepārtrauktību un atvieglo personāla darbu sarežģītajos, Covid-19 radītajos apstākļos, un norāda, ka līdz ar to neviena amata vieta netika izslēgta; secina, ka Uzraudzītājs 2020. gadā izdeva "Norādījumus par tāldarbu"; ir informēts, ka kopš 2020. gada rudens tāldarba režīms ir tikai daļējs un ka piekļuve iestādes telpām pakāpeniski tika palielināta atbilstoši situācijai sabiedrības veselības jomā;

26. norāda, ka ar "Direktora lēmumu par tāldarbu no ārvalstīm" laikposmā no 2020. gada 15. jūnija līdz 15. septembrim ir atļauts tāldarbs no ārvalstīm, ar nosacījumu, ka tāldarba dienu skaits tiek apvienots ar tādu pašu ikgadējā atvaļinājuma dienu skaitu; uzskata, ka šāda izņēmuma pasākuma izmantošanu pilnībā attaisno nepieciešamība nodrošināt labāku darbinieku privāto dzīvi pārvietošanās ierobežojumu laikā;

27. konstatē, ka tāldarbam nepieciešamais IT aprīkojums visiem darbiniekiem bez maksas tika nodrošināts saskaņā ar noteikumiem, kas ir paredzēti ar Parlamentu noslēgtās pakalpojumu līmeņa vienošanās tekstā; atzīmē, ka darbiniekiem tika dota iespēja saņemt kompensāciju no kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas (*JSIS*) par lielāka ekrāna un ergonomiska krēsla iegādi (attiecīgi līdz 150 EUR un 200 EUR);

28. atzinīgi vērtē to, ka 2020. gada martā Uzraudzītājs pieņēma pamatnostādnes par darbinieku izdegšanas atzīšanu, novēršanu un pārvaldību, un ka 2021. gada darba kārtībā iekļautā apmācība bija vērsta uz stresa pārvaldību un noturības veidošanu, īpašu uzmanību pievēršot izdegšanas novēršanai; mudina vadības komandu nekavējoties novērst iespējamos izdegšanas simptomus un analizēt to cēloņus;

29. konstatē, ka 2020. gadā netika fiksēts neviens uzmākšanās gadījums, un atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs 2020. gada decembrī parakstīja pārskatītu lēmumu par uzmākšanās novēršanu, lai precizētu katras puses tiesības un pienākumus; atzinīgi vērtē to, ka tika pilnveidota konfidenciālā konsultanta loma un tika izveidota tā iecelšanas procedūra; pauž nožēlu, ka 2020. gadā netika organizēta apmācība par aizskarošu izturēšanos vai trauksmes celšanu, un aicina Uzraudzītāju pilnībā izmantot digitālos kanālus, lai periodiski nodrošinātu un atjauninātu šādas apmācības iespējas visiem darbiniekiem (izņemot jaunpienācējus); atzinīgi vērtē to, ka 2021. gadā Uzraudzītājs jauno darbinieku pirmajās darba dienās tiem sāka piedāvāt prezentāciju par aizskarošu izturēšanos, kura tiem bija obligāti jānoskatās;

30. atzinīgi vērtē tāda labbūtības koordinatora amata izveidi, kurš kalpos par kontaktpunktu visiem personāla jautājumiem šajā jomā un sadarbosies ar citiem galvenajiem figurantiem, lai nodrošinātu, ka tiek organizēti uz labklājību vērsti pasākumi, un;

31. konstatē, ka 2020. gadā divās kārtās – 2020. gada martā un jūlijā – kopumā tika pieņemti darbā 16 praktikanti; atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs visiem praktikantiem maksāja algu, lai arī tas tika darīts ar Komisijas Izglītības un kultūras ĢD starpniecību; secina, ka visi praktikanti saņēma klēpjdatoru un tāldarba marķierierīci; atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs pēc pieprasījuma atļāva saviem praktikantiem strādāt no ārvalstīm;

Ētikas regulējums un pārredzamība

32. konstatē, ka Uzraudzītāja ētikas sistēma tika atjaunināta 2019. gadā, kādēļ visiem jaunpienācējiem bija ievadmācību laikā jāiepazīstas ar ētikas regulējumu un ka 2021. gadā turklāt ir paredzēts veikt aptauju par darbinieku informētību par to; atzinīgi vērtē to, ka 2021. gada maijā amatā tika iecelts jaunais ētikas inspektors, kurš pašlaik atjaunina apmācību programmu un organizē darbinieku iepazīstināšanu ar ētikas regulējumu, kā arī gatavo aptauju par darbinieku informētību šajā jautājumā; atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītāja iekštīklā ir īpaša vieta, kurā darbinieki tiek informēti par ētikas regulējumu, vairojot zināšanas par to, kā arī par visiem attiecīgajiem dokumentiem un procedūrām;

33. atgādina, ka 2019. gada decembrī tika pārskatīts darbinieku rīcības kodekss, lai to pielāgotu iestādē notikušajām pārmaiņām un jaunajam tiesiskajam regulējumam, jo īpaši Regulai (ES) 2018/1725, kā arī, lai to attiecinātu uz *EDAK* sekretariāta darbiniekiem; konstatē, ka 2019. gada decembrī tika pārskatīts un pieņemts arī īpašais uzraudzītāju rīcības kodekss, kura mērķis ir iekļaut ētikas apsvērumus viņu ikdienas darbā; konstatē, ka pēc Parlamenta aicinājuma Uzraudzītājs ir nolēmis sākt izstrādāt rīcības kodeksu augstākās vadības amatiem;

34. secina, ka Uzraudzītājs pašlaik neizmanto iestāžu Pārredzamības reģistru, bet savā tīmekļa vietnē publicē Uzraudzītāja darba kārtību un rīcību, tostarp tikšanās ar interešu pārstāvjiem, lai nodrošinātu pārskatatbildību iedzīvotāju priekšā; tomēr ierosina Uzraudzītājam izpētīt veidus, kā piesaistīt savu reģistru Pārredzamības reģistram;

Digitalizācija, kiberdrošība, datu aizsardzība

35. ar gandarījumu konstatē, ka Uzraudzītājs lielu nozīmi piešķir to iespēju, risku un problēmu analīzei, ko jauninājumu tehnoloģijas un citas iniciatīvas var radīt datu aizsardzības un indivīdu personas datu jomā, lai veidotu drošāku Savienības digitālo nākotni, kā tas ir noteikts Uzraudzītāja Stratēģijā 2020.–2024. gadam;

36. atzīst Uzraudzītāja nozīmi globāla līmeņa debatēs par digitālo ētiku, jo īpaši ņemot vērā mākslīgā intelekta un sejas atpazīšanas tehnoloģijas attīstību; uzsver, ka Uzraudzītājs kopīgi vada Globālās privātuma asamblejas darba grupu jautājumos par ētiku un datu aizsardzību mākslīgā intelekta jomā, datu aizsardzības un privātuma iestāžu starptautisko sanāksmi pasaules līmenī par mākslīgo intelektu un digitālo ētiku;

37. ir informēts, ka galveno IT infrastruktūru, atbalsta dienesta rīkus un pakalpojumus, ko izmanto Uzraudzītājs, nodrošina Komisija vai Parlaments saskaņā ar pakalpojumu līmeņa vienošanos par IT pakalpojumu izmantošanu; atzinīgi vērtē iniciatīvu sākt uzlabot Uzraudzītāja IT spējas, pieņemot darbā IT atbalsta darbinieku, kas cita starpā sniegtu vispārēju IT atbalstu, darbotos kā kontaktpunkts un koordinācijas punkts visām iestādē izmantotajām IT lietojumprogrammām, novērtētu pašreizējās un turpmākās vajadzības IT jomā un ierosinātu un ieviestu risinājumus; atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs 2020. gadā nolēma sākt "IT nepilnību analīzi", lai analizētu nepieciešamību atbalstīt tā uzdevumu veikšanu, sniedzot IT atbalstu, lai apzinātu esošos rīkus un sistēmas un pēc tam noteiktu iespējamās nepilnības;

38. atzīmē, ka Uzraudzītājs 2020. gada decembrī parakstīja pakalpojumu līmeņa vienošanos ar *CERT-EU* (ES iestāžu un aģentūru datorkrīžu reaģēšanas vienība) par plaša kiberdrošības pakalpojumu klāsta sniegšanu (izpratnes veidošanas pasākumi, kiberdrošības mācības, paziņošana par kiberdraudiem un neaizsargātību, kas var ietekmēt Uzraudzītāju, un *ad hoc* atbalsts kiberdrošības negadījumu risināšanā); konstatē, ka pēc iekšējās revīzijas pabeigšanas Uzraudzītājs plānoja īstenot ieteikumus attiecībā uz kiberdrošību, piemēram, integrēt kiberdrošības riskus jaunā un uzlabotā riska pārvaldības sistēmā un ieviest jaunu procesu, lai regulāri novērtētu savu pakalpojumu sniedzēju kiberdrošības līmeni;

39. konstatē, ka 2020. gadā Uzraudzītājs turpināja pārkārtošanos uz datu aizsardzības regulējumu, kas ir izklāstīts Regulā (ES) 2018/1725, vienlaikus nodrošinot tā darbības nepārtrauktību Covid-19 pandēmijas laikā; atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs 2020. gada septembrī iecēla amatā datu aizsardzības speciālistu, kurš strādā uz pilnu slodzi, nolūkā stiprināt tā spēju pārbaudīt personas datu apstrādes darbību veikšanu un īstenot aizsardzības pasākumus, un mazināt datu subjektu tiesību un brīvību apdraudējumu;

40. aicina EDAU kartēt atklātā pirmkoda tehnoloģiju pašreizējo izmantošanu Savienības iestādēs un novērtēt pievienoto vērtību, ko rada atklātā pirmkoda rīku izstrādes prioritāšu noteikšana attiecībā uz datu aizsardzību un privātumu;

Ēkas un drošība

41. atgādina, ka, palielinot Uzraudzītāja darbinieku skaitu, bija jāpanāk vienošanās ar Parlamentu, saskaņā ar kuru tiktu piešķirtas papildu biroja telpas un tiktu aizņemta visa ēka, kas tobrīd tika dalīta ar Eiropas Ombudu; atgādina, ka tādēļ tika palielinātas budžeta pozīcijas, kas bija paredzētas ēkām, mēbelēm un aprīkojumam, lai segtu ar papildu īres maksām un maksājumiem saistītās izmaksas; konstatē, ka plānotās paplašināšanās kavēšanās dēļ šo budžeta pozīciju izpilde bija zema;

42. mudina Uzraudzītāju savā stratēģijā attiecībā uz ēkām ņemt vērā personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām vai cita veida invaliditāti vajadzības, pieņemot plašāku saprātīga iekārtojuma definīciju, paredzot efektīvus risinājumus, kas atvieglotu personu ar invaliditāti piekļuvi IT rīkiem un platformām, un saskaņot to ar Savienības iestāžu pieeju attiecībā uz veselības aprūpi un tai paredzētajiem izdevumiem;

Vide un ilgtspēja

43. atzinīgi vērtē daudzos pasākumus, ko Uzraudzītājs pieņēmis, lai samazinātu savu vidisko pēdu; konstatē, ka 2020. gadā Uzraudzītājs turpināja uzņemto kursu – kļūt par iestādi, kurā neizmanto papīru, uzstājīgi atbalstot pilnībā elektronisku rēķinu un maksājumu pārvaldīšanu un dokumentu parakstīšanu ar elektronisko parakstu;

44. atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs sekmē sabiedriskā transporta izmantošanu, atlīdzinot 50 % no sabiedriskā transporta izdevumiem, kā arī velosipēdu izmantošanu, stāvvietās nodrošinot pietiekamu skaitu velosipēdu novietņu;

45. mudina Uzraudzītāju veikt reālas darbības, ar kurām tiktu veicināta ilgtspējīga attīstība un ievērot Komisijas izstrādāto Savienības vides vadības un audita sistēmu (*EMAS*), ar kuru organizācijas varētu novērtēt savu vidisko sniegumu, ziņot par to un to uzlabot;

46. mudina Uzraudzītāju vērsties iestāžu zaļā publiskā iepirkuma (*GPP*) palīdzības dienestā, kurš atrodas Parlamenta pārziņā kopš 2017. gada un kura darbība ir orientēta uz ilgtspējīgu attīstību, vides jautājumiem un publiskā iepirkuma sociālajiem aspektiem;

Komunikācija un daudzvalodība

47. konstatē, ka ir publicēta Uzraudzītāja stratēģija 2020.–2024. gadam, kā arī jauna korporatīvā brošūra un video; secina, ka Uzraudzītājs ir arī izstrādājis konsekventu un mērķtiecīgu saziņas ar dažādām ieinteresētajām personām stratēģiju, lai reaģētu uz jaunākajām Covid-19 pandēmijas norisēm un risinātu ar to saistītos datu aizsardzības jautājumus;

48. atzinīgi vērtē Uzraudzītāja ieinteresētību sociālo mediju un citu platformu izmantošanā, lai tādējādi nodrošinātu plašāku informācijas izplatīšanu; jo īpaši uzsver publiskos izmēģinājuma projektus *Mastodon* (*Twitter*/*Instagram* alternatīva) un *PeerTube* (*YouTube* alternatīva) un apzinās, ka mērķis ir panākt vienprātību ar citām Savienības iestādēm par kopīgu Savienības platformu, vienlaikus noskaidrojot arī citas iespējas, piemēram, ka Savienība varētu mitināt atvērtā pirmkoda sociālos medijus; uzskata, ka informācijas sniegšana iedzīvotājiem par nepatentētām platformām palīdz saglabāt publisko iestāžu neatkarību un pārredzamību;

49. mudina Uzraudzītāju īstenot komunikācijas iniciatīvas, kuru mērķis būtu palielināt tā lomu un uzlabot plašākas sabiedrības izpratni par tā sūtību; konstatē, ka 2020. gada 21. janvārī *Privacy Camp* organizēja EDAU pilsoniskās sabiedrības augstākā līmeņa sanāksmi, lai ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām apspriestu datu aizsardzības un privātuma stāvokli Savienībā; secina, ka Uzraudzītājs 2020. gada oktobrī organizēja tiešsaistes semināru par tematu "Datu aizsardzība starptautiskajās organizācijās krīzes laikā";

50. konstatē, ka ar tulkošanu saistītās kopējās izmaksas 2020. gadā bija 1 250 827,45 EUR, no kuriem 342 255,65 EUR bija paredzēti Uzraudzītājam un 908 571,80 EUR – EDAK; aicina Uzraudzītāju kopā ar Komisiju, Tulkošanas centru un Pasaules Intelektuālā īpašuma organizāciju (*WIPO*) turpināt pētīt neironu tulkošanas iespējas, izmantojot īpašas mašīntulkošanas sistēmas, kā arī citas iespējas;

Iestāžu sadarbība

51. ar gandarījumu konstatē, ka arī 2020. gadā, neraugoties uz Covid-19 pandēmiju, Uzraudzītājs daudzām Savienības iestādēm varēja nodrošināt vairākas apmācību kārtas, sniedzot norādījumus par to, kā aizsargāt indivīdu personas datus;

52. atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs sagatavoja norādījumus attiecībā uz novērtējumu par ietekmi uz datu aizsardzību (*DPIA*); uzsver, ka Uzraudzītājs ir uzraudzījis, kā Savienības iestādes kopš Regulas (ES) 2018/1725 stāšanās spēkā ir izmantojušas *DPIA*, 2020. gada februārī veicot apsekojumu un 2020. gada jūlijā publicējot attiecīgu reaģēšanas ziņojumu;

53. piekrīt, ka datu plūsmu pārrobežu rakstura dēļ datu aizsardzība ir jāapsver globālā kontekstā; uzskata, ka Uzraudzītāja aktīvā līdzdalība vairākos starptautiskos forumos ir būtiska no paraugprakses veidošanas un apmaiņas ar to viedokļa, kā arī no norādījumu noteikšanas un izstrādes un tādu konsekventu un saskaņotu procedūras izveides viedokļa, kuru pamatā ir kopīga izpratne par datu aizsardzības noteikumiem; konstatē, ka Uzraudzītājs ir aktīvs Pasaules Privātuma asamblejas (*Global Privacy Assembly – GPA*) (agrāk zināma kā Starptautiskā datu aizsardzības un privātuma komisāru konference (*ICDPPC*)) dalībnieks;

54. aicina Uzraudzītāju nodrošināt, lai datu aizsardzības speciālistu tīkls joprojām būtu aktīvs un dinamisks un tiekas divas reizes gadā, lai tādējādi garantētu konsekvenci un saskaņošanu, risinot datu aizsardzības jautājumus visās Savienības iestādēs;

55. ir informēts, ka Uzraudzītājs ir pilntiesīgs dalībnieks EDAK – neatkarīgā struktūrā, kas ir izveidota saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR) un kas veicina sadarbību starp valstu datu aizsardzības iestādēm (DPA), lai nodrošinātu datu aizsardzības noteikumu konsekventu piemērošanu visā Savienībā; saprot, ka saprašanās memorandā ir izklāstīti EDAK un tāda Uzraudzītāju sadarbības noteikumi, kurš ir gan neatkarīga sekretariāta loceklis, gan tā pakalpojumu nodrošinātājs, pie kam šis sekretariāts piedāvā administratīvu un loģistikas atbalstu, veic analītisko darbu un palīdz pildīt EDAK uzdevumus;

56. jo īpaši piezīmē, ka EDAK sekretariāta juristu komanda ir izstrādājusi vairāk nekā 60 % vadlīniju, atzinumu, ieteikumu un paziņojumu, kurus EDAK pieņēma 2020. gadā, proti: 13 vadlīnijas, 2 ieteikumus, 32 atzinumus, pirmo saistošo strīdu izšķiršanas lēmumu un juridiskos ieteikumus; uzsver, ka Uzraudzītājs apmeklēja visas 27 EDAK plenārsēdes, kas notika 2020. gadā; norāda, ka liela daļa EDAK darba notiek ekspertu apakšgrupās, no kurām katra strādā konkrētā ar datu aizsardzību saistītā jomā, un ka Uzraudzītājs piedalās visās EDAK ekspertu apakšgrupās un daudzos gadījumos darbojas kā līdzreferents vai galvenais referents;

57. atzīmē, ka Uzraudzītājs kopā ar EDAK sekretariātu un citiem EDAK locekļiem 2020. gada 15. decembrī pieņēma tās *SPE* – ekspertu atbalsta grupas – pilnvaras, kas ir izveidota, lai palīdzētu veikt izmeklēšanas un izpildes darbības, kuras attiecas uz kopīgu interešu jautājumiem, un uzlabotu sadarbību un solidaritāti starp visiem EDAK locekļiem;

58. cildinoši izsakās par to, ka Uzraudzītājs, pildot savu pienākumu konsultēt Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu un Padomi par tiesību aktiem un politikas iniciatīvām, kas ietekmē personas datu aizsardzību, 2020. gadā sniedza arī vairākus atzinumus;

59. konstatē, ka Apvienotās Karalistes izstāšanās no Savienības ietekmēja personas datu nosūtīšanu no organizācijām, uz kurām attiecas VDAR, uz organizācijām Apvienotajā Karalistē, un tāpēc atzinīgi vērtē Uzraudzītāja sniegtos norādījumus ieinteresētajām personām, kurās ir ņemtas vērā šādas nosūtīšanas juridiskās sekas attiecībā uz Savienības datu aizsardzību; jo īpaši konstatē, ka Uzraudzītājs savā Atzinumā 14/2021 pauda vairākas bažas, kuras Komisija ņēma vērā Apvienotās Karalistes VDAR un *LED* lēmumos par aizsardzības līmeņa pietiekamību;

60. atzinīgi vērtē sadarbību starp Uzraudzītāju un Eiropas Prokuratūru (EPPO), kuras mērķis ir integrēt datu aizsardzības noteikumus EPPO procedūrās un IT sistēmās, kas ir ārkārtīgi sarežģīti, ņemot vērā EPPO daudzlīmeņu struktūru un mijiedarbību starp EPPO regulu un valstu noteikumiem, kas paredz saskaņošanu ar valstu datu aizsardzības iestādēm;

61. turklāt konstatē, ka 2019. gada beigās stājās spēkā jauna *Eurojust* persondatu apstrādes uzraudzības sistēma, saskaņā ar kuru EDAU ir jāuzrauga tas, kā *Eurojust* ievēro piemērojamos Savienības noteikumus par datu aizsardzību; šajā sakarībā atzinīgi vērtē EDAU un *Eurojust* ciešo sadarbību visā 2020. gadā;

62. konstatē, ka 2020. gadā Uzraudzītājs ir noslēdzis vai grozījis gan iestāžu pakalpojumu līmeņa nolīgumus, gan administratīvos nolīgumus ar Komisijas *AITB*, *HR* ĢD, *EAC* ĢD, *BUDG* ĢD un *CERT-EU*, kā arī jaunu administratīvu nolīgumu ar trim Parlamenta ģenerāldirektorātiem (*INLO* ĢD, *SAFE* ĢD un *PERS* ĢD) par ēkām, loģistiku un drošības pakalpojumiem;

63. uzsver, cik nozīmīgs ir Tiesas spriedums lietā C-311/18 (tā dēvētais *Schrems* II spriedums), ar ko ES un ASV personas datu aizsardzības mehānisms "Privātuma vairogs" tiek atzīts par spēkā neesošu; atzīst Uzraudzītāja lomu, uzraugot atbilstību, kā, noslēgto līgumattiecību ietvaros, tiek veikta datu pārsūtīšana uz un no organizācijām, kas atrodas ASV;

64. pauž bažas par rezultātiem, kas tika iegūti Uzraudzītāja veiktajā izmeklēšanā attiecībā uz to, kā Eiropols apstrādā lielas datu kopas, kuras valstu tiesībaizsardzības iestādes ir savākušas kriminālizmeklēšanas kontekstā; saprot, ka Eiropola procedūras, kas bija spēkā agrāk, pietiekamu pārliecību par Eiropola regulas noteikumu ievērošanu nesniedza attiecībā uz to datu subjektu kategorijām, uz kuriem attiecas Eiropola veiktā datu apstrāde, kas ir uzskatāma par pamatu svarīgas kriminālizlūkošanas informācijas sagatavošanai; aicina Uzraudzītāju atbalstīt Eiropolu rīcības plāna izstrādē un īstenošanā, lai novērstu konstatētos trūkumus, nemazinot Eiropola ieguldījumu krāpšanas apkarošanas infrastruktūrā, kuras būtiska sastāvdaļa ir arī pats Eiropols;

65. uzsver, ka Uzraudzītājs 2020. gada 2. jūlijā izdeva publisku dokumentu, kurā ir sīki izklāstītas Uzraudzītāja tās veiktās izmeklēšanas rezultātā izdarītie konstatējumi un izteiktie ieteikumi, kurā tika noskaidrots, kā Savienības iestādes izmanto *Microsoft* produktus un pakalpojumus; norāda, ka šie konstatējumi apstiprina valsts pārvaldes iestāžu centienus kontrolēt to, kā un kāpēc personas dati tiek apstrādāti, un nodrošināt pienācīgu datu aizsardzības līmeni, slēdzot līgumus par IKT pakalpojumiem, kā tas ir izklāstīts Uzraudzītāja stratēģiskajā mērķī par "digitālo suverenitāti";

Covid-19 pandēmija

66. uzsver Uzraudzītāja izšķirošo lomu personas datu un privātuma aizsardzībā, kas ir divas pamattiesības Savienībā, saistībā ar Covid-19 pandēmiju, un jo īpaši to, cik nozīmīgs un ietekmīgs ir tā veiktais novērtējums par daudzo pandēmijas laikā plaši izplatīto kontaktu izsekošanas un brīdināšanas lietotņu atbilstību datu aizsardzības noteikumiem; atzīst turpmāko papildu darba slodzi, ar kuru Uzraugs saskārās papildus saviem regulārajiem uzdevumiem, un atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs ne tikai nodrošināja darbības nepārtrauktību, bet arī palielināja savu produktivitāti, cita starpā pateicoties darbplūsmu digitalizācijai; atzinīgi vērtē to, ka Uzraudzītājs ir izveidojis īpašu Covid-19 darba grupu, kura izskata visus minētos pieprasījumus, veic uzraudzību un sniedz konsultācijas par pasākumiem, kas ir veikti, lai apkarotu pandēmiju (kontaktu izsekošanas lietotnes, temperatūras pārbaudes, vakcinācija); norāda, ka 2020. gada martā, atbildot uz Komisijas apspriešanos par telesakaru datu izmantošanu pandēmijas izplatības uzraudzībā, Uzraudzītājs ierosināja koncentrēties uz to, lai pēc iespējas samazinātu personas datu vākšanu un glabāšanu, uz datu anonimizāciju, datu drošību un piekļuvi datiem, datu glabāšanas periodu adekvātumu un decentralizētu pieeju datu glabāšanai un apstrādei;

67. akcentē, ka EDAK ir uzsvērusi, cik būtiski ir nodrošināt, lai visi pasākumi, kas tiek veikti ar pandēmiju saistītajos ārkārtas apstākļos, būtu nepieciešami, ierobežoti laikā un minimāli un lai tos periodiski un patiesi pārskatītu, kā arī veiktu to zinātnisko novērtējumu; aicina Uzraudzītāju pastāvīgi izvērtēt situāciju, lai novērstu vai mazinātu privātuma riskus, kas ir saistīti ar kontaktu izsekošanas lietotņu izstrādi un izmantošanu;

68. konstatē, ka 2020. gada sākumā Uzraudzītājs paļāvās uz darbības nepārtrauktības plānu – daži tā noteikumi tika izmantoti un koriģēti Covid-19 pandēmijas sākotnējā posmā; atzīmē, ka 2020. gada 10. martā tika pieņemts ārkārtas rīcības plāns attiecībā uz administratīvo gatavību pandēmijai un tika veikti konkrētāki pasākumi, lai novērstu gaidāmo pandēmiju;

69. norāda, ka Uzraudzītājs bija pirmā Savienības iestāde, kas 2020. gada 12. martā pieņēma lēmumu par tāldarbu kā vispārējo darba režīmu visiem darbiniekiem, pielāgojot savu darbības nepārtrauktības plānu, un uzsver, ka šajā iestādē nav fiksēts neviens saslimšanas ar Covid-19 darba vietā gadījums; pauž gandarījumu par to, ka pieņemtie ārkārtas pasākumi, jo īpaši vispārējais tāldarba režīms (t. i., struktūrvienībās nav noteikts tāldarba īpatsvars un strukturālie tāldarbs netiek nošķirts no gadījuma rakstura tāldarba), tiks apspriesti ar Personāla komiteju un iekļauti jaunajā lēmumā par tāldarbu, kurš pašlaik tiek apspriests un ar kuru tiks grozīts 2019. gada 19. martā pieņemtais lēmums par šo tematu;

70. mudina Uzraudzītāju iekšējās pārvaldības stratēģijā pilnībā integrēt saistībā ar Covid-19 pandēmiju gūto pieredzi no darbības nepārtrauktības, pieejas krīzes pārvarēšanai, IT reaģētspējas, organizācijas nesatricināmības, pienākuma rūpēties par saviem darbiniekiem, iekšējās komunikācijas efektivitātes un darba procesu elastīguma viedokļa.